

PROPOSTA D'ESQUERRA PER A LA REFORMA CONSTITUCIONAL

La Constitució del 78 és un clar reflex del pacte entre les forces polítiques i fàctiques existents durant la transició. L'existència a Catalunya d'un organisme unitari d'oposició a la dictadura amb propostes polítiques clares sobre el model d'Estat, fonamentades en la experiència autonòmica durant la fase republicana, i el sagnant conflicte basc van ser els elements claus que condicionaren l'acceptació d'un model autonòmic per a l'Estat. No es tractava d'una reivindicació exclusivament de les forces actualment anomenades nacionalistes, era una demanda assumida per la immensa majoria de forces polítiques democràtiques tant a Catalunya com al País Basc.

La CE, en el seu articulat, fa importants referències a situacions polítiques anteriors a la Constitució que legitimen l'autonomia, el diferent nivell competencial a assolir i el procés diferencial per assolir-la. El cas del reconeixement dels drets forals històrics és el cas més clar i més llunyà d'aquests referents.

L'intent de cop d'estat de 1981 va derivar en un intent legal de reduir l'autonomia política a una simple descentralització administrativa a través de la Llei d'harmonització autonòmica –LOAPA-, aquest objectiu, però, no va fracassar del tot. Malgrat la declaració d'inconstitucionalitat de la Llei harmonitzadora, posteriorment el Tribunal Constitucional s'encarregà de fer lentament aquest procés amb les seves successives sentències.

La reforma de l'Estatut de Catalunya iniciada l'any 2004 pretenia superar aquesta involució autonòmica i alhora fer un salt qualitatiu cap al reconeixement de l'estat plurinacional, plurilingüístic i pluricultural. La proposta d'estatut aprovat pel Parlament de Catalunya recollia el principi de la bilateralitat com element bàsic en la relació Catalunya i Estat, amb un model de finançament que, emparat en aquest principi, donava una ampla capacitat fiscal homologable al model de concert basc.

Malgrat aquesta voluntat expressada majoritàriament pel Parlament de Catalunya – s'aprovà pel 90% dels seus representats- L'estatut no va tenir la mateixa sort al Congrés de Diputats i al Senat, on va ser esquarterat fins el punt que ha resultat una reedició de l'estatut de 1979 amb algunes modificacions quantitatives. Això evidencià el fracàs del canvi de model.

Cap de les propostes de reforma de la Constitució que plantegen actualment les dues forces polítiques majoritàries de l'Estat – PP i PSOE – entre de ple en el caràcter plurinacional de l'Estat. El PSOE ja ha demostrat amb la seva actitud davant la reforma dels estatuts d'autonomia, especialment el català, que no és mou un mil·límetre de l'actual marc constitucional en no atrevir-se a posicionar-se clarament a favor d'un reconeixement explícit de la realitat plurinacional i dels principis de bilateralitat durant la discussió de la reforma l'Estatut de Catalunya a les Corts espanyoles. Les seves propostes de reforma constitucional són tímides. Es limiten a una reforma del Senat per adaptar-se al mapa autonòmic, a la modificació dels principis successoris de no discriminació de la dona i al reconeixement explícit del nom de les CC.AA a l'articulat.

Per altra banda el PP, presoner del seu passat històricament contrari al Títol VIII de la Constitució i fruit de la seva deriva neocentralitzadora, especialment, a partir de les propostes de modificació dels actuals estatuts d'autonomia, presenta una proposta de reforma constitucional de clara involució autonòmica.

La pretensió de la necessitat d'un ampli consens de les forces majoritàries de l'Estat per tal de fer possible futures reformes estatutàries, situa la voluntat d'autonomia en mans de les forces polítiques estatals com a clar element de determinació de l'autonomia marginant absolutament la voluntat dels ciutadans i ciutadanes de les CCAA. D'aquesta manera converteix el dret a l'autonomia amb un text legal més proper a la Carta atorgada, fruit dels règims absolutistes del segle XIX que a una regulació democràtica emanada del mandat constitucional i de la voluntat dels representats dels ciutadans de la Comunitat.

La resta de les propostes van encaminades al blindatge de les competències exclusives de l'Estat, a suprimir la possibilitat d'assumir competències de l'Estat per delegació, a reforçar els mecanismes de garantia del principi de solidaritat i a, després de reforçar l'administració de l'Estat, fer la pinça a les autonomies amb una reforçament de les corporacions locals.

La nostra aposta es clara. Cal una reforma en profunditat del marc constitucional sense timidesa, que reconegui la plurinacionalitat i que adequi totes les institucions de l'Estat a aquesta nova realitat. El tancament en fals del procés estatutari català i, possiblement, d'altres nacions de l'Estat i la necessitat d'una resposta política a la situació del País Basc demana posar sobre la taula la reforma de la Constitució en la direcció del ple reconeixement de la realitat plurinacional de l'Estat.

1.- La resposta centralitzadora del PP. Una nova LOAPA.

1.1.- Canviar les majories a 2/3 parts per poder modificar els estatuts tant als parlaments com a les Corts i del Tribunal Constitucional i del CGPJ

1.2.- Reforçar els principis de lleialtat, coordinació, cooperació, col·laboració i unitat de mercat. La institucionalització de les diverses llengües de l'estat s'emmarca com un atac a la unitat de mercat.

1.3.- Blindatge de competències exclusives de l'Estat (exterior, defensa, seguretat i coordinació gestió de crisi),

1.4.- Habilitat a les Corts per a dictar legislació general o bàsica art. 149.1 i 149.3 CE

1.5.- Clarificar competències en temes com urbanisme i immigració

1.6.- Eliminar el supòsit de transferència de l'art. 150.2 i clarificació del concepte "delegables por naturaleza" en un sentit més restrictiu

1.7.- Representació internacional en exclusiva pe l'Estat

1.8.- Concretar constitucionalment “la naturaleza y el objeto de los estatutos de autonomía”

1.9.- Reforçar els mecanismes de garantia del principi “de solidaridad en la gestión de recursos esenciales”

1.10.- Exclusivitat del Tribunal Supremo del recurs de Cassació.

1.11.- Derogar la disposició transitòria 4a. CE sobre Navarra

1.12.- Donar al TC capacitat per suspendre lleis orgàniques

1.13.- Revitalitzar les corporacions locals

2.- La proposta del PSOE no afronta la plurinacionalitat i es limita a simples retocs.

2.1.- Supressió de la preferència de l'home en l'ordre de successió. Article 57.1 CE Homologació amb altres monarquies constitucionals i per adaptar-se al patrons culturals actuals.

2.2.- Recepció procés de construcció europea. Plasmació de la voluntat participativa en el procés de construcció europeu. Incorporació de clàusules d'integració amb un mecanisme d'obertura de l'ordenament espanyol al Dret Comunitari. Incorporació del Dret europeu al sistema de fonts. Major compatibilitat constitucional. Possible incorporació de mecanismes específics per ratificació dels tractats de la U.E.

2.3.- Inclusió de la denominació de les CC. AA. Exercici innecessari. Ataca l'actual configuració de la forma d'Estat que difereix als poders constituents la forma concreta d'Estat. Actualment no es predetermina el nombre de CC.AA, que queda en mans dels titulars territorials. És en virtut la disposició constitucional que s'accedeix a l'autonomia política. Voluntat harmonitzadora

2.4.- Reforma del Senat. Una proposta imprecisa. No distingeix entre nacions nacionalitats i regions. Li dona una caràcter de cambra de segona lectura en base a una representació territorial. Tímida reforma del Reglament

3.- La proposta de reforma constitucional d'Esquerra dirigida al ple reconeixement de la plurinacionalitat de l'Estat

3.1.- Conversió d'Espanya d'un estat mononacional a un estat federal plurinacional. Això requereix la reforma de l'art. 1 i 2 CE

3.2.- Canvi del subjecte de sobirania. Superació del “pueblo español” com a únic subjecte de sobirania i reconeixement de la sobirania als ciutadans de la Federació i a les unitats que componen el pacte constitucionals (nacions i nacionalitats). Reforma de l’art. 1.2 CE

3.3.- Derogació de l’actual redacció de l’art. 2 CE. En allò que afecta “La CE se fundamenta en la indisoluble unidad de la Nación Española, patria comun e indivisible de todos los españoles.” Substitució d’aquest precepte pel reconeixement de les unitats que componen l’Estat (nacions, nacionalitats i regions) i de la garantia dl seu dret a l’autogovern, així com del dret a la secessió de les nacions.

3.4 Estat plurilingüístic. Igualtat jurídica de les llengües oficials de l’Estat i determinació del reconeixement oficial les altres llengües en funció dels estatuts de les nacions, nacionalitats o regions. Reforma de l’article 3 CE

3.5.- Regulació dels símbols en funció de la plurinacionalitat de l’Estat. Reforma de l’article 4 CE

3.6.- Descentralització territorial de la capitalitat de l’Estat. Reforma de l’article 5 CE

3.7.- Eliminació del paper de l’Exercit com a garantia de la integritat territorial. Reforma de l’article 8 CE en el sentit d’introduir garanties de procediment democràtic en intervencions de l’exercit a l’exterior i de missions humanitàries.

3.8.- Actualització del catàleg de rets fonamentals i intensificació del reconeixement dels drets socials. Reforma de varis preceptes del Títol I CE

3.9.- Reforma del Senat en un sentit plurinacional: composició i funcions com a Cambra de representació de nacions i nacionalitats (reforma de l’article 69 i de varis preceptes del Títol III així com aquelles modificacions que se’n deriven i que afecten al procediment legislatiu (reforma Capítol II del Títol III) i a **les relacions entre el Govern i les Corts** (reforma preceptes Títol V)

3.10.- Reforma del dret electoral en la composició del Congrés amb eliminació de la província com a circumscripció electoral (Reforma de varis preceptes del Títol III)

3.11.- Descentralització del poder judicial i de la funció jurisdiccional. Descentralització del Ministeri Fiscal. Reforma del Títol VI

3.12.- Reforma i adaptació de varis preceptes del Títol VIII a l’Estat Federal Plurinacional. Inclou en tot cas: a) Menció als principis generals de l’Estat Federal Plurinacional b) Desenvolupament del reconeixement de les noves unitats : nació, nacionalitat i regió c) Eliminació del dret local (que passa a regular-se pels Estatuts d les noves unitats) d) Derogació dels preceptes de dret transitori autonòmic e) Reformulació del llistat de competències de la Federació i de les nacions, nacionalitats i regions. f) Eliminació de la prohibició de federació entre Comunitats Autònomes i

regulació del procés d'articulació entre unitats que composin una mateixa nació (derogació article 145 CE i g) Reforma dels principis de finançament.

3.13.- Reforma del Tribunal Constitucional en el sentit plurinacional. Reforma del Títol IX.

3.14.- Modificació dels processos de reforma constitucional, incloent, en tot cas, la participació de les nacions i nacionalitats en l'aprovació de les futures reformes constitucionals. Reforma del Títol X